

A szabadság a törvényszerűségek ismerete

(Immanuel Kant)

Egyetlen lépést sem hatásvizsgálatok és elemzések nélkül!

Levél az országgyűlési képviselőknek

Tisztelt Országgyűlési Képviselő!

Csaknem kétszáz éve, hogy a nagy gondolkodó, Immanuel Kant (1724-1804) kimondta: A SZABADSÁG A TÖRVÉNYSZERŰSÉGEK ISMERETE. A praktikum nyelvére lefordítva: akkor tudjuk céljainknak megfelelően átformálni a valóságot, vagy tudunk egyáltalán eredményesen kormányozni, ha ismerjük a hatásmechanizmusokat, ha felhasználjuk, „szolgáltatunkba állítjuk” a törvényszerűségeket. Ez az igazság különösen fontos, ha olyan bonyolult közegről van szó, mint a gazdaság, ami folyamatok és kölcsönhatások összetett rendszere.

Orbán Viktor is gazdaságirányítási válságban

Az alapigazságokkal szembeni kormányzás miatt a leggyengébb teljesítmény a régióban

Bár az ország vezetői közül többen jártak ilyen-olyan egyetemre és tanultak filozófiát, az *alapigazság ellenében kívánnak kormányozni*. Ez azért is meglepő, mert mindenhol azt hallják, korunk az *informális társadalom kora és hogy az információ érték, sőt hatalom*. Az alapigazsággal való szembemenetelésből adódik a *csekély eredményesség és a jó esetben is csak lassú fejlődés*. Az újonnan az EU-ba felvett országok közül mi mutattuk fel az elmúlt években a legkisebb növekedést, olyan országok is megelőztek, amelyek messze mögöttünk voltak. Magyarország volt közöttük *az egyetlen, amelyiknek a vezetése csak*

tévtutakat talált, állítólagos kényszerpályákra hivatkozott, de ahol még mindig nincs meg a kiút. Ennek oka a csaknem folyamatos gazdaságirányítási, kormányzási válság.

Magyarországon évtizedek óta gazdaságirányítási válság van

Magyarországon - az újonnan az EU-ba felvett országoktól eltérően - *évtizedek óta gazdaságirányítási válság van.* A gazdasági kormányzás (ma így neveznék a gazdaságirányítást) válsága a végig nem vitt rendszerváltásban, a monopóliumok garázdálkodásában, a működőképes programok hiányában, felületes, feltételezéseken, saccolgatásokon alapuló helyzetértékelésben és az ehhez képest is hibás terápiában, következképpen csekély növekedésben, hatalmas munkanélküliségben, milliók nélkülözésében és igen nagy társadalmi veszteségekben jelenik meg. *A gazdaság tulajdonképpen minden problémája a feladatát megfelelő színvonalon ellátni képtelen gazdasági kormányzásra vezethető vissza.* Éppen arra nem lehet hatékonyan felhasználni az államot, amire fel lehetne, és ami az egyik alapfeladata. *Új és sajnálatos jelenség, hogy a csapongó ötleteket óriási magabiztossággal és erőszakossággal, erőből viszik keresztül.* Így a hatalom könnyen belenavigálhatja magát a gazdaság, sőt a társadalom megroppantásába is. Akár drámai fejleményekbe is. Ilyen gyakorlat mellett nehéz elgondolni, ez egyáltalán elkerülhető-e.

A virtuális valóságra ötletelnek, nincs helyzetfeltárás, nincsenek hatásvizsgálatok

Virtuális valóság *helyettesíti* a tényleges valóságot, panelek és közhelyek a konkrét problémákra kidolgozandó módszereket, a gazdaság rendszerét pedig egyes kiragadott elemek. A hatalom számára a helyzet összetevői és az intézkedések (ötletelések) következményei érdektelenek és szükségképpen feltáratlanok. A negatív következmények, amelyeket nagyrészt meg lehetne előzni, el lehetne kerülni, menet közben „derülnek ki”. Akkor talán meglepetést keltenek, de e hatásokat általában egyszerűen letagadják. Ettől persze továbbra is léteznek.

Mindenről utólag derül ki – bár józan ésszel sok mindent elemzések nélkül is előre látni lehet –, hogy mi is a sűrűn meghozott intézkedések (ötletek) hatása. Az intézkedések kiadására ráadásul úgy szokott sor kerülni, hogy *a kiinduló helyzetet sem tárják fel.* Miért nem követelik meg, hogy az előterjesztésekhez, amelyekről szavaznak a parlamentben és előtte röviden megtárgyalják, legalább helyzetértékelést és hatásvizsgálatot mellékeljenek? Hogy lehet ezek nélkül állást foglalni, de akár csak megtárgyalni? Ezzel a „technikával” és taktikával hatalmas károkat kockáztatnak, amelyek utólag rendre be is szoktak következni. Ha úgy járnának el, ahogy kellene, a tények és nem a feltételezések és a nyers (csoport)érdekek alapján lehetne dönteni. És valóban sorban meg lehetne oldani a súlyos problémákat.

Anélkül döntenek, hogy tudnák, valóban miről, miért és mi lesz a következmény

A hatásvizsgálatok kötelező voltáról (minden törvényjavaslathoz mellékelni kell) régóta törvény intézkedik, de ezt *többször* nem követte meg a mindenkori kormányoldal, de a mindenkori ellenzék sem. (A Kiszgazdapárt volt a fő kivétel: mind kormányon, mind ellenzékben.) Évekkel ezelőtt az Alkotmánybíróság állítólag „okos döntéssel” felfüggesztette a vonatkozó törvényt. De hol van az új törvény, amelyik a korrekció után újra kötelezővé tette volna a hatásvizsgálatot? (Igaz, addig sem tartották be, amíg formálisan is kötelező volt.) Ennek megalkotása lett volna a képviselők egyik legsürgősebb feladata.

Devizahitelekről szóló megállapodás: ugrás a sötétbe. Drámai következmények lehetnek

A devizahitelekről szóló törvényjavaslatot is a kiinduló helyzet ismerete és hatásvizsgálat nélkül nyújtották be, bizonyára így tárgyalják és fogadják el. Ez – a probléma rendkívüli súlya és a várható drámai következmények miatt – több mint kockázatos. A buktatók egy részét foglalja össze a csatolt anyag, amit munkájuk segítésére mellékelek.

<http://szabadibela.hu/pdf/devizahitel.pdf>

Ha nem ismerik a helyzet összetevőit, ha nem tudják, hogyan jött létre, mi ebben az egyes szereplők és köztük az állam szerepe, ha nem mérik fel, mekkora extraprofitot értek (érnek) el a bankok, ha nem tárják fel a szerződések esetleges jogsértő voltát, fiktív jellegét, ha nem derül ki, hogy a kockázatokat arányosan osztották-e el, nincs meg a kiinduló alap a tárgyalásokhoz sem. Ha nem derül ki, tényleg volt-e a „devizahitelezésben” kamatemelés, és ha volt, valóban az egyik előző kormány kifejezett kérésére (?!), szintén hiányos (a döntéshez elégtelen) az információ. (Az árfolyamváltozás nem ad magyarázatot a törlesztő részletek helyenként többszörösére emelkedésére.) Ha nem foglalnak állást abban, hogy a kamattal, ami a pénzügyi törvény szerint a költségek fedezetéül szolgál, van-e még kb. ötven költségféle, amit felszámítanak. Ha nem tudjuk, miért nem tartatják be a banki etikai kódexet. A megállapodáshoz ezenkívül hatástanulmány is szükségeltetik, előre látni kell, legalább nagyjából, mi lesz, ha megkötik az adott megállapodást. Ezért ezeket a számításokat sürgősen pótolni kellene. És közérdekű jelentőségük miatt nyilvánosságra hozni.

Tisztelt Országgyűlési Képviselő!

Bízom abban, hogy a törvényalkotás e súlyos hiányosságain elgondolkodnak és változtatnak az elfogadhatatlan, meghökkentő szakszerűtlenséget (dilettantizmust?) idéző gyakorlaton. Tudom, hogy a feladat most Önökre van bízva, de ha nem látják el „megfelelően”, erre valakinek fel kell hívni figyelmüket. Hiszen ha nincs változás e téren, az mindannyiunknak újabb óriási károkat okozna: nem csak anyagiakban, a társadalom feszültségei is elviselhetetlenül megnőhetnek. Drámai fejlemények történhetnek. Ha nincs változás, nemigen látni, ez hogyan lenne elkerülhető.

Értem persze, bár megérteni nem lehet, miért nem ezen az úton járnak. Nem könnyű a helyzet feltárása, elemzése, a hatások előrejelzése, a felelősség vállalása és nem is lehetne ötletelni. De gondolom, érzékelik a lehetséges különbséget a társadalmi költségekben. A devizahiteles szerződésekről nem most derülne ki, hogy Róna Péter szavaival, hibás termékek, ezt már régen látnia kellett volna az erre kijelölt kormányintézménynek és közbe kellett volna lépnie. Ha lenne helyzetfeltárás, a haszon és nem a károk megosztásáról beszélhetnénk.

Budapest, 2011. június 18.

Dr. Szabadi Béla

Forrás: honlap

<http://szabadibela.hu/>